

Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»

Кафедра соціології і гуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з НМРІ

Катерина МИХАЙЛІВНА

«30» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«Теорії соціальних комунікацій»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Галузь знань 5 – Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність С5 – Соціологія

Освітня програма «Управління соціальними комунікаціями»

2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорії соціальних комунікацій» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С5 «Соціологія», освітня програма «Управління соціальними комунікаціями».

Розробник: канд. соціол. наук,
Недогонов Дмитро Володимирович

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри соціології і гуманітарних дисциплін

Протокол від 02 червня 2025 року № 8

Завідувач кафедри соціології і гуманітарних дисциплін

Зверко Т. В.
2 червня 2025 року

Схвалено радою факультету «Соціальний менеджмент»

Протокол від 16 червня 2025 року № 5

Голова

Зверко Т. В.
16 червня 2025 року

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Теорії соціальних комунікацій» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про комунікацію як ключовий соціальний процес сучасного суспільства. Курс розкриває еволюцію теорій соціальних комунікацій — від класичних моделей масової комунікації до сучасних концепцій цифрових платформ, мережесуспільств, публічної сфери та інформаційних екосистем.

У межах дисципліни комунікація розглядається не лише як передавання інформації, а як механізм формування соціальної реальності, політичної влади, ідентичностей, соціальних конфліктів і колективних дій. Особлива увага приділяється ролі медіа, соціальних мереж, цифрових платформ і комунікаційних технологій у трансформації суспільних відносин, управлінських процесів та соціальної динаміки.

Курс інтегрує соціологічні, політологічні, культурологічні та медіадослідницькі підходи до аналізу соціальних комунікацій, що дозволяє здобувачам критично осмислювати інформаційні процеси, дискурсивні практики та механізми впливу в сучасному суспільстві.

Метою дисципліни є формування у здобувачів системного розуміння теорій соціальних комунікацій, закономірностей функціонування комунікативних процесів у суспільстві та їх ролі у формуванні соціальних змін, публічної політики, влади і соціальної взаємодії.

Передбачається, що вивчення дисципліни дозволить сформувати: здатність до абстрактного мислення аналізу та синтезу (ЗК 1); здатність аналізувати соціальні явища і процеси, пов'язані з соціальними комунікаціями (СК1).

Завдання дисципліни: ознайомлення здобувачів із класичними та сучасними теоріями соціальних комунікацій; формування розуміння комунікації як ключового соціального процесу та інструменту соціального впливу; розвиток здатності аналізувати медіа-середовище, публічні дискурси та інформаційні потоки; формування навичок критичного аналізу комунікативних стратегій, маніпуляцій та дезінформації; підготовка до застосування теоретичних знань у сфері управління, публічної політики, громадської діяльності та соціальних досліджень.

Обсяг у кредитах: 4

Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять	
денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Рік підготовки:	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16	10
Практичні	
18	8
Лабораторні	
-	-
Самостійна робота	
86	102
-	-
Види підсумкового контролю	
екзамен	екзамен

Статус дисципліни – обов'язкова

Очікувані результати навчання:	Методи навчання (вказати за кожним результатом навчання)	Форми оцінювання/ Засоби діагностики результатів навчання*
1. Аналізувати соціальні явища і процеси, зокрема у сфері комунікації, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології (ПР01)	Проблемно-орієнтовані лекції; практичні заняття з аналізом кейсів; самостійна робота	Поточний контроль: усне опитування; письмове опитування; контрольна робота.
Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах (ПР05)	Самостійна робота з елементами дистанційного навчання; проблемно-орієнтовані лекції	Поточний контроль: письмове опитування.
Зрозуміло і недвозначно доносити знання, власні висновки та аргументацію з питань соціології та суміжних галузей знань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються (ПР08)	Семінарські заняття з обговоренням; робота в малих групах	Поточний контроль: усне опитування; оцінка роботи в малих групах.

Мова навчання: українська.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи соціальних комунікацій»

Тема 1. Соціальні комунікації як соціальний процес

Соціальні комунікації як фундаментальна форма соціальної взаємодії між індивідами, групами та інституціями. Комунікація як механізм координації дій, формування соціальних зв'язків і відтворення соціального порядку. Роль мови, символів, знаків і медіа у створенні спільних значень і соціальної реальності. Взаємозв'язок комунікації та соціальної структури. Комунікація як умова формування колективної ідентичності та соціальної інтеграції.

Тема 2. Класичні теорії масової та соціальної комунікації

Еволюція теорій комунікації від лінійних моделей передавання інформації до інтерактивних і транзакційних підходів. Теорії масової комунікації та їх вплив на розуміння ролі медіа в суспільстві. Комунікація як процес впливу, переконання і формування громадської думки. Обмеження класичних моделей у контексті сучасного медіасередовища.

Тема 3. Публічна сфера і комунікативна дія

Концепція публічної сфери як простору суспільних дебатів і формування колективної волі. Комунікативна дія як основа демократичної взаємодії. Дискурс, аргументація і раціональність у соціальних комунікаціях. Роль медіа у формуванні та трансформації публічної сфери в цифрову епоху.

Змістовий модуль 2. «Соціальні комунікації в сучасному суспільстві»

Тема 4. Медіасистеми і соціальна реальність

Медіа як соціальні інститути, що формують уявлення про світ і соціальні події. Механізми відбору, інтерпретації та подання інформації. Порядок денний, фреймінг та конструювання соціальної реальності. Вплив медіа на соціальні уявлення, страхи, очікування та політичні орієнтації.

Тема 5. Цифрові платформи та соціальні мережі

Платформізація соціальних комунікацій. Соціальні мережі як нова інфраструктура публічної сфери. Алгоритмічне управління інформаційними потоками та увагою користувачів. Формування цифрових спільнот, онлайн-ідентичностей та мережових рухів. Соціальні наслідки домінування платформ.

Тема 6. Інформаційні потоки, дезінформація і маніпуляція

Інформаційні екосистеми сучасного суспільства. Механізми поширення новин, чуток і фейків. Пропаганда, психологічні операції та інформаційні війни. Маніпулятивні комунікаційні технології і їх вплив на громадську думку, політичну поведінку та соціальну стабільність.

Змістовий модуль 3. «Комунікації, влада і соціальні трансформації»

Тема 7. Комунікація і влада в сучасному суспільстві

Комунікація як ресурс влади і соціального впливу. Символічна влада, контроль над дискурсами та інтерпретаціями реальності. Політична комунікація, стратегічні наративи і боротьба за легітимність. Взаємозв'язок між медіа, елітами та громадською думкою.

Тема 8. Соціальні рухи і мережеві комунікації

Роль комунікацій у формуванні колективних дій і соціальних рухів. Мережеві структури мобілізації. Онлайн-активізм, цифрові кампанії та транснаціональні рухи. Комунікаційні стратегії протестів і громадянської участі.

Тема 9. Комунікації у кризах і конфліктах

Кризові комунікації як інструмент управління соціальною напругою. Інформаційна політика у періоди катастроф, воєн і соціальних конфліктів. Роль довіри, прозорості та швидкості комунікації. Управління репутаційними ризиками та суспільними очікуваннями.

Тема 10. Майбутнє соціальних комунікацій і суспільні трансформації

Технологічні зміни та їх вплив на соціальні комунікації. Штучний інтелект, автоматизовані медіа та нові форми публічної сфери. Етичні, політичні та соціальні виклики майбутніх комунікацій. Можливі сценарії розвитку інформаційного суспільства.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с	пр	с. р.		л	С	пр	с. р.
Тема 1. Соціальні комунікації як соціальний процес	12	2	2	-	8	12	1	1	-	10
Тема 2. Класичні теорії масової та соціальної комунікації	12	2	2	-	8	13	1	1	-	11
Тема 3. Публічна сфера і комунікативна дія	11	2	2	-	7	12	1	1	-	10
Тема 4. Медіасистеми і соціальна реальність	12	2	2	-	8	12	1	-	-	11
Тема 5. Цифрові платформи та соціальні мережі	12	2	2	-	8	14	1	1	-	12
Тема 6. Інформаційні потоки, дезінформація і маніпуляція	12	2	2	-	8	12	1	-	-	11
Тема 7. Комунікація і влада в сучасному суспільстві	10	1	2	-	7	13	1	1	-	11
Тема 8. Соціальні рухи і мережеві комунікації	11	1	2	-	8	12	1	1	-	10
Тема 9. Комунікації у кризах і конфліктах	10	1	2	-	7	12	1	1	-	10
Тема 10. Майбутнє соціальних комунікацій і суспільні трансформації	8	1	0	-	7	8	1	1	-	6
Екзамен		-	-	-	-					
Усього годин	120	16	18	-	86	120	10	8	-	102

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна/заочна
1	Тема 1. Соціальні комунікації як соціальний процес 1. Комунікація як форма соціальної взаємодії та соціальної інтеграції. 2. Символи, мова і значення у формуванні соціальної реальності. 3. Комунікаційні процеси у сучасному українському суспільстві.	2/1
2	Тема 2. Класичні теорії масової та соціальної комунікації 1. Лінійні та інтерактивні моделі комунікації.	2/1

	2. Масові медіа та формування громадської думки. 3. Межі класичних теорій у цифрову епоху.	
3	Тема 3. Публічна сфера і комунікативна дія 1. Публічна сфера як простір соціальних і політичних дебатів. 2. Дискурс і комунікативна раціональність. 3. Медіа та трансформація публічної сфери.	2/1
4	Тема 4. Медіасистеми і соціальна реальність 1. Медіа як соціальні інститути. 2. Порядок денний і фреймінг у сучасних медіа. 3. Соціальні наслідки медіа-реальності.	2/0
5	Тема 5. Цифрові платформи та соціальні мережі 1. Платформізація соціальних комунікацій. 2. Алгоритми, увага і влада. 3. Соціальні мережі як нова публічна сфера.	2/1
6	Тема 6. Інформаційні потоки, дезінформація і маніпуляція 1. Інформаційні екосистеми сучасного суспільства. 2. Пропаганда, фейки та інформаційні війни. 3. Соціальні наслідки дезінформації.	2/0
7	Тема 7. Комунікація і влада в сучасному суспільстві 1. Символічна влада і контроль над дискурсами. 2. Політична комунікація і легітимність. 3. Медіа, еліти і громадська думка.	2/1
8	Тема 8. Соціальні рухи і мережеві комунікації 1. Мережеві форми соціальної мобілізації. 2. Онлайн-активізм і цифрові кампанії. 3. Комунікаційні стратегії протестних рухів.	2/1
9	Тема 9. Комунікації у кризах і конфліктах 1. Кризові комунікації та управління довірою. 2. Інформаційна політика у конфліктах і війнах. 3. Репутаційні ризики і суспільна реакція.	2/1
10	Тема 10. Майбутнє соціальних комунікацій 1. Цифрові технології і трансформація комунікації. 2. Штучний інтелект і медіа. 3. Майбутні сценарії розвитку публічної сфери.	0/1
	Разом	18/8

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна/заочна
1	Тема 1. Соціальні комунікації як соціальний процес Опрацювати наукові джерела щодо комунікації як форми соціальної взаємодії. Підготувати письмовий огляд ролі комунікації у формуванні соціальної реальності. Проаналізувати приклади комунікативних практик у сучасному українському суспільстві.	8/10

2	Тема 2. Класичні теорії масової та соціальної комунікації Ознайомитися з основними моделями масової комунікації. Порівняти різні теоретичні підходи до пояснення впливу медіа. Підготувати коротке аналітичне есе.	8/11
3	Тема 3. Публічна сфера і комунікативна дія Опрацювати матеріали щодо публічної сфери та дискурсу. Проаналізувати роль медіа у формуванні громадської думки. Підготувати схему взаємодії медіа, влади та громадян.	7/10
4	Тема 4. Медіасистеми і соціальна реальність Ознайомитися з поняттями порядку денного і фреймінгу. Проаналізувати приклади медіависвітлення суспільних подій. Підготувати письмовий звіт.	8/11
5	Тема 5. Цифрові платформи та соціальні мережі Опрацювати матеріали про платформізацію та алгоритмічні медіа. Проаналізувати вплив соціальних мереж на публічну комунікацію. Підготувати аналітичну доповідь.	8/12
6	Тема 6. Інформаційні потоки, дезінформація і маніпуляція Ознайомитися з дослідженнями щодо фейків і пропаганди. Проаналізувати інформаційні кампанії. Підготувати короткі рекомендації щодо протидії дезінформації.	8/11
7	Тема 7. Комунікація і влада в сучасному суспільстві Опрацювати матеріали щодо політичної та символічної влади. Проаналізувати приклади політичної комунікації. Підготувати аналітичний коментар.	7/11
8	Тема 8. Соціальні рухи і мережеві комунікації Ознайомитися з прикладами цифрової мобілізації. Проаналізувати діяльність соціальних рухів у медіапросторі. Підготувати письмовий кейс-аналіз.	8/10
9	Тема 9. Комунікації у кризах і конфліктах Опрацювати матеріали з кризових комунікацій. Проаналізувати приклад кризової ситуації. Підготувати аналітичну записку.	7/10
10	Тема 10. Майбутнє соціальних комунікацій Ознайомитися з прогнозами розвитку комунікаційних технологій. Проаналізувати соціальні та етичні виклики. Підготувати коротке есе про можливі сценарії розвитку.	7/6
	Разом	86/102

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекційні заняття проводяться із застосуванням проблемно-орієнтованих та аналітичних підходів, що передбачають розгляд ключових теорій соціальних комунікацій, моделей масової і цифрової комунікації, а також аналіз сучасних медіа-процесів, публічних дискурсів і інформаційних середовищ. У процесі лекцій використовуються інтерактивні обговорення, аналіз реальних прикладів із медіапрактики, політичної та соціальної комунікації, а також постановка проблемних питань для розвитку критичного мислення.

Семінарські та практичні заняття орієнтовані на активну роботу здобувачів із теоретичними моделями та емпіричними прикладами соціальних комунікацій. Застосовуються методи роботи в малих групах, аналіз кейсів, обговорення публічних

дискурсів, медіатекстів і комунікаційних стратегій, а також колективне обговорення результатів аналізу.

Самостійна робота організовується через опрацювання наукових джерел, аналітичних звітів, медіаматеріалів і цифрових ресурсів, виконання аналітичних завдань, підготовку письмових робіт, презентацій та кейс-аналізів. Проблемно-орієнтовані завдання спрямовані на поглиблене засвоєння теорій соціальних комунікацій та розвиток навичок їх застосування для аналізу сучасних соціальних процесів.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль знань з дисципліни проводиться за такими формами:

а) під час семінарських занять:

- Усне та письмове опитування – перевірка розуміння ключових понять, теоретичних підходів та здатності застосовувати знання в обговоренні;
- оцінка роботи в малих групах – враховується активність у групових обговореннях та робота над кейсами чи ситуаційними завданнями;

б) за результатами виконання завдань самостійного опрацювання:

- перевірка матеріалів для самостійного опрацювання через усне та письмове опитування.

Підсумковий контроль передбачає перевірку та оцінювання рівня сформованості програмних компетентностей і результатів навчання відповідно до вимог навчальної програми за даним освітнім компонентом. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

(розподіл балів надається у форматі: денна/заочна форми здобуття освіти)

Робота на лекційному занятті оцінюється максимально у 1/2 бали. Максимальну кількість балів отримують ті здобувачі, які постійно включені у дискусію. Ті з них, які включаються у дискусію несистематично, отримують середню кількість балів 1/1.

Робота на семінарському занятті оцінюється максимально у 3/6 балів. Максимальна кількість балів при оцінюванні знань **під час семінарського заняття** виставляється за такими критеріями:

- під час опитувань – за повну і ґрунтовну відповідь на задане запитання з теми заняття;
- за роботу в малих групах – за активність участі у дискусії, якість роботи над кейсами або ситуаційними завданнями.

Здобувач отримує 3/6 балів, якщо він:

- повністю включений у роботу семінару: дає ґрунтовні відповіді на усі запитання під час опитувань, активно бере участь у групових обговореннях, якісно виконує кейси та ситуаційні завдання, демонструє критичне мислення та аргументовані висновки.

Здобувач отримує 2/3 бали, якщо він:

- частково включений у роботу: відповіді на запитання в цілому правильні, але не завжди детальні; бере участь у дискусії та роботі в малих групах, але активність та глибина аналізу середні; кейси та ситуаційні завдання виконані частково або поверхово.

Здобувач отримує 1/2 бали, якщо він:

- мало включений у роботу: відповіді на запитання поверхові або частково неправильні; активність у дискусії мінімальна; робота в малих групах та кейси виконані неповно або без аналітичного обґрунтування; не проявляє критичного мислення.

Завдання для самостійної роботи передбачені для здобувачів заочної форми навчання. Оцінюється максимально у 6 балів. Максимальна кількість балів при оцінюванні виставляється за такими критеріями:

- залежно від того, чи здійснив здобувач повне та якісне опрацювання інформаційних джерел, передбачених для самостійного вивчення теми;
- виходячи з рівня самостійності, автентичності та ґрунтовності виконаних завдань.

Здобувач отримує 6 балів, якщо він:

- виконав завдання самостійної роботи повністю; демонструє глибоке розуміння теми, чітко орієнтується в основних концепціях глобалізації та соціальних комунікацій; коректно і послідовно використовує понятійний апарат; опрацьовані джерела використані для обґрунтування власних висновків і аналізу; подає матеріал логічно, аргументовано і з достатнім рівнем самостійності.

Здобувач отримує 3 бали, якщо він:

- виконав завдання самостійної роботи не в повному обсязі, проте демонструє загальне розуміння теми, орієнтується в основних концепціях глобалізації та соціальних комунікацій, коректно використовує базовий понятійний апарат і частково спирається на опрацьовані джерела.

Екзамен проводиться у класичній формі відповіді здобувачами на питання екзаменаційного білету. Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати – 30.

Загальний рейтинг здобувача за навчальною дисципліною визначається шляхом додавання балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового контролю.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі (денна/заочна)

№ з/п	Вид активностей	Кількість балів за одне заняття або одну роботу	Кількість занять або робіт	Максимально можлива кількість балів
1	Робота на лекційних заняттях	1/2	16/5	16/10
2	Робота на семінарських заняттях	3/6	18/4	54/24
3	Виконання завдань для самостійної роботи	0/6	0/6	0/36
4	Іспит	30	1	30
	Разом			100

10. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання	За чотирьохрівневою шкалою	За шкалою ХГУ «НУА»
Глибокі та системні знання програмного матеріалу дисципліни; сформоване розуміння соціальних комунікацій як складних багатовимірних процесів; вільне володіння понятійно-категоріальним апаратом курсу; здатність глибоко аналізувати медіа, публічні	відмінно	90–100

дискурси та комунікаційні практики на основі сучасних теорій і емпіричних даних; уміння вільно здійснювати діагностику комунікаційних проблем і криз; здатність самостійно шукати, аналізувати й критично оцінювати інформацію; уміння чітко і аргументовано представляти власні висновки; аналізувати соціальні явища у сфері комунікації.		
Достатньо повне знання теоретичного матеріалу дисципліни; розуміння основних теорій соціальних комунікацій; упевнене володіння базовим понятійним апаратом; здатність на гарному рівні аналізувати комунікаційні процеси з використанням теоретичних підходів і даних; часткове уміння діагностувати комунікаційні проблеми; уміння шукати і аналізувати інформацію здійснюється з незначними обмеженнями; здатність аргументовано формулювати висновки за певної підтримки викладача.	добре	70–89
Загальне знання програмного матеріалу; часткове розуміння сутності соціальних комунікацій; володіння основними поняттями дисципліни, але без глибинного розуміння; обмежена здатність до самостійного аналізу; поверхове застосування теоретичних положень для оцінки медіа- та комунікаційних процесів; обмежене уміння використовувати наукові джерела; фрагментарне та недостатньо аргументоване формулювання висновків.	задовільно	50–69
Фрагментарне знання матеріалу дисципліни; слабка орієнтація в основних теоріях і поняттях соціальних комунікацій; неспроможність здійснювати системний аналіз медіа та комунікаційних процесів; обмежене використання теорій і даних; несформованість умінь аргументовано викладати висновки. Можливість повторного складання екзамену.	Не задовільно	25–49
Незнання основного програмного матеріалу дисципліни; відсутність розуміння сутності соціальних комунікацій; невміння користуватися понятійним апаратом курсу; нездатність аналізувати медіа та публічні дискурси; неможливість формулювати власні висновки. Обов'язкове повторне вивчення дисципліни	Не задовільно	0–24

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

Основна

1. Бакіров, В. С. (ред.) (2025) *Сучасні соціальні комунікації: підручник*. Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна.
2. Безручко О. Соціальні комунікації: теорія і практика / Social Communications: Theory and Practice, 17(1), 2025
3. Горовий В. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс : монографія. Київ : Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 2010. 230 с.

4. Дрешпак, В. М. Соціальні комунікації та медіатехнології у контексті міждисциплінарних досліджень: колективна монографія. Дніпро: УМСФ, 2023. 229с.
5. Ільганаєва В. Соціальна комунікація як об'єкт теоретизації. *Філософія спілкування: філософія, психологія, соціальна комунікація*, 2009, № 1, с. 60–67. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/10250>
6. Ільганаєва В. О. Теорія соціальних комунікацій на шляху фундаменталізації медіазнання. У: *Соціальні комунікації: результати досліджень 2013* : колективна монографія / за ред. О. М. Холода. Київ : КиМУ, 2014. С. 5–43.
7. Курбан О. Базові основи аналізу соціальних комунікацій / Олександр Курбан // Вісн. Кн. палати. — 2014. — № 4. — С. 48-50.
8. Луман Н. Реальність мас-медіа. Київ : ЦВП, 2010. 158 с.
9. Пітерс Дж. Д. Слова на вітрі: історія ідеї комунікації / пер. з англ. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2004. 302 с.
10. Почепцов Г. Теорія комунікації : навчальний посібник. 2-ге вид., доп. Київ : Видавничий центр «Київський університет», 2006. 656 с.
11. Холод О. М. Соціальні комунікації: тенденції розвитку : навч. пос. — К. : Білий тигр, 2018. — 369 с.
12. Ягодзінський, С. та ін. (2020) *Соціальні комунікації інформаційного суспільства: теоретичні та прикладні аспекти: монографія*.

Додаткова

1. Бебик В. Соціальні комунікації: поняття, типологія, засоби / Валерій Бебик // Соц. психологія. — 2009. — № 5. — С. 49-63
2. Беркешчук І. С., Дзюбак Н. М. Основи теорії мовної комунікації : навчально-методичний посібник для студентів факультету української філології та журналістики напряму підготовки 6.020303 «Філологія. Українська мова і література». Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019.
URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/3722/Berkeshchuk-I.S.-Dziubak-N.M.-Osnovy-teorii-movnoi-komunikatsii.pdf>
3. Білан Н. І. Соціальні комунікації в інформаційному суспільстві / Н. І. Білан // Наук. зап. Інституту журналістики. — 2014. — Т. 56. — С. 171-175.
4. Досенко, А. К. (2020) 'Інтерфейс комунікаційних платформ: бази концептуальних підходів трактування', *Соціальні комунікації: теорія і практика*, (11), с. 46–57.
5. Ільганаєва, В. (2021) 'Розвиток медіальної функції соціальної комунікації в сучасному суспільстві', *Соціальні комунікації: теорія і практика*, (12), т. 1, с. 11–2
6. Косенко Ю. В. Основи теорії мовної комунікації : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2011. 187 с.
URL: https://www.academia.edu/4770683/Основи_теорії_мовної_комунікації
7. Лавриш Ю. Ефективна комунікація — у розумінні специфіки часу.
URL: <http://popefrancis.org.ua/?p=1540>
8. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. Львів : Літопис, 2010. 538 с.
9. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навчальний посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
10. Островська Н. В. Прикладні соціально-комунікаційні технології. Запоріжжя : ЗНТУ, 2017. 109 с.
11. Піддубна Л. П. Комунікаційні моделі та їх використання у формуванні ефективних документально-інформаційних комунікацій у системі державного управління та місцевого самоврядування. Науковий вісник АМУ. Серія «Управління», 2010, вип. 3, с. 334–343.
12. Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла. Київ : КМ-БУКС, 2021. 416 с.

13. Потіха, А. (2023) Інформаційно-аналітичний ресурс засобів масової комунікації політичних партій України (1990–2010-ті рр.): монографія. Київ: НАН України, НБУВ.
14. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації : підручник. Черкаси : Вид-во Чабаненко Ю. А., 2011. 348 с.
URL: https://eknigi.org/gumanitarnye_nauki/150588-osnovi-teoriyi-movnoyi-komunikaciyi.html
15. Холод О. М. Соціальні комунікації як поняття в науковій галузі "соціальні комунікації" / О. М. Холод // Психолінгвістика. — 2013. — Вип. 12. — С. 286-293
Холод О. М. Семантика терміна «соціальні комунікації»: концептуальні підходи. Теорія та історія соціальних комунікацій, 2015, т. 1, с. 9–32.
16. Чудовська І. Соціологія масових комунікацій : навчальний посібник. Київ, 2021. 235 с.
URL: https://soc.univ.kiev.ua/sites/default/files/newsfiles/chudovska_mass_communication.pdf
17. Яблоновська Н. В. Термін «соціальні комунікації», або що є спільного між мережами підземного міського господарства та журналістикою? У: Журналістика в піарі та піар у журналістиці / упоряд. В. Ф. Іванов, О. С. Дудко. Київ : Грамота, 2010. С. 185–187.

Інформаційні ресурси

1. UNESCO – Communication and Information Sector
<https://en.unesco.org/themes/communication-information>
2. International Communication Association (ICA)
<https://www.icaheadq.org>
3. European Communication Research and Education Association (ECREA)
<https://ecrea.eu>
4. Reuters Institute for the Study of Journalism (Oxford University)
<https://www.reutersinstitute.politics.ox.ac.uk>
5. Pew Research Center – Journalism & Media
<https://www.pewresearch.org/journalism>
6. Google Scholar (комунікації, медіа, дискурс-аналіз)
<https://scholar.google.com>
7. Scopus (Communication & Media Studies)
<https://www.scopus.com>
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua>
9. Інститут соціології НАН України
<http://i-soc.com.ua>
10. Reporters Without Borders – World Press Freedom Index
<https://rsf.org/en/index>